

มติชนรายวัน

10 พ.ย. 2554

คำพูดโดนใจจากคนวัย 83

วรากรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เมื่อคนอายุ 83 ปี คนหนึ่ง พูดสิ่งที่โดนใจคนจำนวนมากทั่วโลก จึงเป็นโอกาสดีที่จะ รู้จักผู้พูดและสิ่งที่เขาพูด นี่แหละคือสิ่งที่คนสูงอายุกำลังทำดั่งที่เรียกว่า SPEAK THEIR MIND เพราะ ไม่แคร์ใครแล้ว

BILL COSBY นักแสดงแนวตลกอเมริกันผิวดำชื่อดังเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในเรื่องอารมณ์ขันที่เกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ คนนี้แหละที่เป็นตัวเอกของภาพยนตร์โทรทัศน์อันดับหนึ่งชื่อ I SPY (ค.ศ.1965-1968) และ THE COSBY SHOW (1984-1992) และรายการต่าง ๆ อีกมากมาย

เขาพูดตลกในทุกเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ยกเว้นเรื่องผิวดำ-ผิวนขาว และมิได้ออกมาเป็น หัวหอกของการต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมกันระหว่างผิวดำ หากเขามีบทบาทสร้างความสมานฉันท์ในวิถีทางของเขาในรายการที่เขาจัดอย่างมิได้สร้างให้มันเป็นประเด็นขึ้นมา ตัวอย่างเช่นตัวละครของเขามีทั้งผิวนขาวและดำที่มีบทบาทและบทพูดกลมกลืนกันโดยไม่มีเรื่องสี ทุกคนเสมอกันและขบขันเหมือนกัน

ถ้าผู้ใหญ่ในวัย 50 ปีขึ้นไปนี่ก็ไม่ออก ลองนึกถึงโฆษณาขายเยลลี่ (JELL-O) ในสหรัฐอเมริกาในยุคทศวรรษ 70 และ 80 ดูซิครับ เขาเป็นตัวแทนของสินค้านี้ซึ่งขายได้ดีอย่างเป็นทางการ

ในเรื่องผิวนั้นเขาเคยพูดอยู่อย่างหนึ่ง ซึ่งก็ทำให้ฮือฮากันมากในกลุ่มอเมริกันผิวดำ แต่ก็ไม่มีใครกล้าเถียงเขาเพราะมันเป็นความจริง ซึ่งเมื่อสองปีที่แล้วประธานาธิบดีโอบามาก็ได้พูดย้ำสิ่งเดียวกันนั่นก็คือความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูกของคนอเมริกันผิวดำจำนวนมาก (คนผิวดำน้ำตาไหล ประเทศสารขันธ์ก็สมควรสดับรับฟัง)

BILL บอกว่า การที่เด็กผิวดำเรียนหนังสือไม่ดีมีปัญหาพื้นฐานการศึกษาอ่อนและมีพฤติกรรมไม่ดีนั้นเป็นพ่อแม่ที่ไร้ความรับผิดชอบคือสาเหตุสำคัญ

ตัวเขาเองมีพ่อแม่ที่ไร้ความรับผิดชอบ เอาแต่ดื่มเหล้าจนหมดสภาพ เขาโชคดีที่มีแม่ที่รับผิดชอบต่อเลี้ยงดูเขาในสภาพการณ์ที่ขาดผู้ชายเป็นต้นแบบ

เขาเลิกเรียนหนังสือเมื่ออายุ 16 ปี โดยสอบตกเกือบทุกวิชา

สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเขาก็คือโอกาสได้เขียน 2-3 เรียงความ ซึ่งครูชอบเนื้อหาในความตกลง (“ครั้งแรก ประสบการณ์จากการถอนพันตัวเอง” “เหลาตินสอเพื่อความเพอร์เฟกต์”) แต่ได้ซีลบเรื่องไวยากรณ์และตัวสะกด ครูให้เขาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟังซึ่งขำกันลึ้ง

BILL บอกว่า สิ่งที่เขาขาดอย่างแรงในวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นคือ SELF-ESTEEM (ความรู้สึกว่าตัวเองมีความสำคัญ) เนื่องจากสิ่งแวดล้อมของครอบครัว การได้รับคำชมจากข้อเขียนนี้เปลี่ยนแปลงชีวิตเขา หลังจากพยายามเข้าสู่อาชีพ STAND-UP COMEDY (เดี่ยวไมโครโฟน) ในไนต์คลับอยู่หลายปี ในที่สุดเขาก็ประสบความสำเร็จได้ออกโทรทัศน์ และนำไปสู่ I SPY และที่เหลือคือประวัติศาสตร์

BILL กลับมาเรียนหนังสืออีกครั้งจนจบปริญญาเอกด้านการศึกษาจาก UNIVERSITY OF MASSACHUSETTS ที่ AMHERST เมื่ออายุ 39 ปี ตอนที่เขามีชื่อเสียงแล้ว

เขาแต่งงานอยู่กินกันกับภรรยาคนเดียวมา 47 ปี มีลูก 5 คน สิ่งที่เศร้าที่สุดของเขาคือการสูญเสียลูกชายคนเดียวไปในปี 1997 ขณะอายุ 27 ปี เพราะถูกปล้นขณะเปลี่ยนยางรถยนต์ ลูกชายคนนี้ก็กำลังเรียนปริญญาเอกด้านการศึกษาพิเศษ หลังจากสามารถเอาชนะความผิดปกติแต่แรกเกิดไม่สามารถอ่านหนังสือ (DYSLEXIA) ได้เป็นปกติ

ขอกลับมาสิ่งที่เขาพูดและโดนใจ ผู้เขียนขอยกมาบางเรื่อง ซึ่งโดยส่วนตัวอาจไม่เห็นด้วยในบางประเด็นแต่คิดว่าเป็นอาหารสมองที่มีคุณค่า

สิ่งที่เขาเขียนชื่อ “I'M 83 AND TIRED” เขา SPEAK HIS MIND เช่นเดียวกับคนสูงอายุจำนวนมากที่ไม่แคร์ใครแล้วเอาความจริงมาพูดกันโดยไม่เกรงหน้าอินทร์หน้าพรหม

BILL บอกว่า เขาทำงานหนักตั้งแต่อายุ 17 ปี อาทิตย์ละ 50 ชั่วโมง สร้างตัวเองขยันขันแข็งไม่เคยได้รับมรดกอะไรจากใครไม่ว่าเป็นเงินหรืองาน

เขา “เหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่าย” กับการถูกสั่งให้ “กระจายความมั่งคั่ง” (SPREAD THE WEALTH) ให้เหล่าคนที่ขาดความขยันหมั่นเพียรไม่มีความบากบั่นมานะ

เขา “เหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่าย” กับการถูกสั่งให้เอาเงินของเขาไปให้คนเหล่านี้ที่ขี้เกียจไม่ทำงาน

เขา “เหน็ดเหนื่อยและเปื้อนหน้า” ก็กับการถูกบอกว่าจะต้องช่วยเหลือพวกติดยาเสพติด ต้องให้เงินไปช่วยคนเหล่านี้ที่ไม่มีใครบังคับให้ติดยา เมื่อเจ็บป่วยเพราะติดยาภาวะก็เป็นของสังคมที่ผู้คนเขาขยันทำมาหากินกันและไม่ได้เลือกที่จะติดยา

เขา “เหน็ดเหนื่อยและเปื้อนหน้า” พวกที่คิดว่าการเป็นคนจนหรือคนรายนั้น ทำให้เขามีสิทธิพิเศษบางอย่างติดตัวมา พวกเศรษฐีจากการเป็นนักกีฬา นักแสดง นักการเมือง ชอบพูดว่าความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดที่ไร้เดียงสา (INNOCENT MISTAKES ฟังดูคุ้นหูสำหรับคนไทย) ทั้ง ๆ ที่คนเหล่านี้รู้ว่าความผิดพลาดก็คือการถูกจับได้

เขา “เหน็ดเหนื่อยและเปื้อนหน้า” คนที่ไม่รับผิดชอบชีวิตและการกระทำของตัวเอง และเปื้อนหน้ามาก ๆ ที่ได้ยินเขาเหล่านี้โทษภาครัฐ โทษการกีดกันผิวหรือชาติพันธุ์ ฯลฯ จนทำให้คนอื่น ๆ ที่ไม่รู้อิโคโนมิคสเห็นต้องแบกรับภาระแทน

BILL บอกว่า เขาเบื่อที่จะเห็นคนรุ่นหนุ่มสาวในวัยรุ่นหรือต้นยี่สิบปีสักกันเต็มตัว มีตุ่มหนูก่อกวนหน้า จนทำให้ไม่มีใครกล้าจ้างทำงาน และก็ต้องมาขอรับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐในที่สุด

สุดท้ายเขาบอกว่า เขาเหนื่อยมาก แต่ก็ดีใจที่มีชีวิตอยู่ถึง 83 ปี และจะไม่มีโอกาสได้เห็นโลกที่ผู้คนเหล่านี้กำลังสร้างมันขึ้นมา เขารู้สึกเสียใจแทนหลานปู่หลานตาและลูกหลานในวันข้างหน้า ขอขอบคุณพระเจ้าที่ I'M ON THE WAY OUT AND NOT THE WAY IN

BILL COSBY มีการมองโลกที่แตกต่างจากคนที่เชื่อว่าคนไม่ได้เลือกที่จะยากจนหากแต่สิ่งแวดล้อม และสถานะของการเกิดทำให้เขาเป็นเช่นนั้น แต่ BILL ก็มีประเด็นในเรื่องความรับผิดชอบของพ่อแม่ ความขยันขันแข็งทำมาหากิน การรับผิดชอบชีวิตและการกระทำของตัวเอง จนไม่เป็นภาระของผู้อื่น

ถ้าใครถกเถียงว่าที่คนเหล่านี้ไม่รับผิดชอบชีวิตและไม่ขยันขันแข็ง ก็เพราะสิ่งแวดล้อมอีกเช่นกันแล้วละก็เราคงไม่ต้องทำอะไรกันแล้วกรรมัง นอกจากก้มหน้าก้มตาทำงานและถูกเก็บภาษีมาข่มขู่คนไม่รับผิดชอบชีวิตตัวเองกันไปชั่วชีวิต

.....